

[Holstein.]

sidde og arbejde ud over eet Aar. (*Holger Andersen*: Landsdommer Hammerich i Tyrkiet!). Der er ogsaa et Tilfælde, og der kan nævnes mangfoldige Tilfælde af den Art. Det kunde meget vel tænkes, at en anset dansk Dommer fik overdraget et eller andet offentligt Hverv, f. Eks. i Tyrkiet eller Estland eller Grækenland. I Grækenland var jo i Tresserne afdøde Grev Sponeck Raadgiver for den unge Kong Georg; han var ganske vist ikke Dommer, men det kunde meget vel tænkes, at et Land i Europa havde haft baade Fascisme og Bolschevisme og Anarki og efterhaanden havde faaet sin Retsforfatning i en saadan Tilstand, at man maatte søge at skabe en Lovbog for dette Land, og at man vilde have en Kommission nedsat der, hvor man som Formand ønskede en anset Jurist fra et lille civiliseret Land og saa gjorde Danmark den Ære at forespørge en anset Dommer her i Landet, om han vilde overtage det Hverv. Og det kunde godt være, at det trak ud baade Aar og Dag. Saa vilde det dog være ganske urimeligt, om en saadan Mand ikke skulde have Tryghed i Loven for, at han kunde paatage sig dette Hverv og alligevel vende tilbage til sit Embede, uden at hans Stilling hjemme i mindste Maade var blevet forskertset af den Grund.

Jeg finder altsaa, at Lovforslaget i Realiteten er fuldt berettiget, men jeg beklager dets Formulering paa de to Punkter, jeg her har nævnt. Med Hensyn til Spørgsmaalet om Præsidentens Samtykke vilde jeg, efter at jeg har set Præsidentraadets Udtalelse, helst have, at man strøg denne Bestemmelse, ellers vilde jeg have henstillet, at man søgte den ændret saaledes, at det blev Præsidentraadet i Stedet for den paagældende Præsident, der skulde give Samtykket. Men det er i mine Øjne det underordnede. Det væsentlige er Tidsbegrænsningen, og med Hensyn hertil vil jeg gentage det Spørgsmaal, jeg har rettet til den højtærede Justitsminister og den ærede Ordfører for Venstre, og hvis de kan tiltræde mine Synsmaader, og hvis det ogsaa er dem om at gøre, at dette Lovforslag ikke i mindste Maade faar Skin af at være en Reform ad hoc, saa vil jeg stemme for Lovforslaget. I modsat Fald vil jeg, da jeg kan billige det i Realiteten, afholde mig fra at stemme.

Holger Andersen: Det er for mig, som aldrig har levet under det danske Retsplejesystem, der bestod før Gennemførelsen af Retsplejeloven af 11. April 1916, noget vanskeligt at forstaa, at man i Debatten

om dette Lovforslag i og udenfor denne Sal har kunnet svinge sig op til Højder som dem, der her er Tale om.

Jeg hørte ved Sagens første Behandling med den største Interesse paa det ærede Medlem Hr. C. C. Heilesen, som jeg altid med den største Interesse hører paa de Indlæg, der fremkommer fra dette ærede Medlem, og jeg tror at turde sige, at naar end ikke det ærede Medlems Indlæg ved første Behandling eller nu i Dag ved anden Behandling har kunnet overbevise mig om Rigtigheden af hans Opfattelse eller Urigtigheden af det Lovforslag, her er til Behandling, saa tror jeg ikke, noget andet æret Medlem i Sager af denne Art vil være i Stand til at overbevise mig. Det ærede Medlem Hr. C. C. Heilesens Argument forleden og i Dag var i første Linie det principielle Retsplejehensyn og dernæst Spørgsmaalet om, hvorvidt der var andre vigtigere Stats- eller Samfundshensyn, der krydsede dette og derfor gjorde det nødvendigt at afvige fra det fundamentale Hensyn — jeg tror, jeg saaledes ganske kort kan sammenfatte de Synspunkter, ud fra hvilke det ærede Medlem behandlede det foreliggende Lovforslag. Overfor denne Opfattelse, at det rent principielle Retsplejehensyn i høj Grad er til Hinder for en Ændring som den, man her tilstræber, fordi der derved paa afgørende Vis røkkedes ved Domstolenes Uafhængighed, maa det være mig tilladt at minde om, at i de forskellige Procesudkast, som har været fremme før 1908, har der aldrig nogen Sinde været indsat en saadan Regel, og derfor kan denne Ændring dog neppe være rent principielt uforenelig med det ufravigelige Krav om Domstolenes Uafhængighed. Der synes at have ligget ganske særlige Forhold til Grund for, at Landstingsudvalget i 1907—08 indsatte denne Bestemmelse. Jeg kender ikke disse Grunde og skal derfor ikke komme ind paa dem. Men jeg havde meget svært ved at forstaa det ærede Medlem, naar han i sin Tale ved første Behandling i det lille historiske Exposé, han fremsatte, bl. a. udtalte, at som det nu viste sig, havde det været forbeholdt den senere demokratiske Udvikling at se anderledes paa Retsplejen, end man saa paa den i den Tid, da denne Bestemmelse om Konstitutionens Varighed blev til.

Det ærede Medlem sagde nu i Dag bl. a., at Henvisningen til andre Lande var af saare ringe Betydning — det var de Ord, det ærede Medlem brugte —, thi det kom ikke an paa, hvorledes Bestemmelserne var andre Lande, men paa, om ikke muligvis den Bestemmelse, vi havde her i Landet, var bedre, mere betryggende for Domstole-